

TRÍ THỨC VÀ NGỤY THỨC

Ngô Quốc Sĩ

Dựng nước và cứu nước là sứ mệnh chung của mọi người, không phân biệt giới tính nam nữ, tuổi tác trẻ già hay giai cấp xã hội, giàu nghèo, lao động tay chân hay lao động trí óc. Nhưng bàn về lãnh đạo, người ta lại thường coi trọng trí thức, tôn vinh sĩ phu như thành phần cốt cán của xã hội với uy tín, kiến thức, viễn kiến, óc suy luận cũng như khả năng hiểu biết "*cách vật trí tri*".

Người ta thường phân biệt trí thức với ngụy thức.

Trí thức-Trí thức là người *hiểu biết* bằng học hỏi, học thầy, học bạn hay tự học qua kinh nghiệm sống. Trí thức còn là người có *tâm đức* với các tôn chỉ "*minh đức-thân dân và chí thiện*", biết trau dồi đức độ cá nhân, biết yêu dân và hướng thiện. Ngoài ra trí thức còn là người có *chí khí*, đúng hơn là *chính khí*, dám đương đầu với nghịch cảnh và theo đuổi những hoài bão lớn, những lý tưởng cao đẹp.

Khác với trí thức là "*ngụy thức*", mà có người đã mạnh miệng gọi là bọn trí ngu, trí ngu hay trí gian.

Trí ngu là hạng người cam tâm làm ngơ, nhắm mắt hay ngoảnh mặt đi trước những bất công và bất nhân của xã hội, vì muốn được an thân. Đức Giáo Hoàng Benedict XVI đã gọi lớp người khiếm nhược này là "*những con chó câm*" không dám sủa trước tình trạng công lý bị chà đạp, nhân quyền bị tước đoạt.

Trí ngu là bọn người thiếu hiểu biết và suy luận, không phân biệt phải trái, đúng sai, nên để cho người khác xỏ mũi kéo đi, như những con ngựa bịt mắt hay những con chó ngoan làm cảnh. Bọn người này có thể có bằng cấp, nhưng là bằng giả, học giả, sử dụng bằng cấp để được thăng quan tiến chức.

Còn **Trí gian** là bọn người dùng mảnh khóc, tiền bạc hay thế lực để tiến thân, ăn trên ngồi trước, cam tâm nịnh hót để trèo cao, và không ngại đem thân làm công cụ như trâu ngựa cho các thế lực bất chính.

Thế giới không thiếu những khuôn mặt trí thức có tài, có đức và có chí, tiêu biểu như nhà khoa học Sakharov của Nga, đã phát minh ra bom khinh khí hạng nặng của Liên Xô, nhưng ông đã nhận thấy những vấn đề về đạo đức khi người ta sử dụng các nghiên cứu của ông cho mục đích chính trị, nên ông đã tích cực chống việc phổ biến [vũ khí hạt nhân](#) và trở thành một nhà tranh đấu nhân quyền.

Một khuôn mặt trí thức khác của Nga là văn hào Aleksander Solzhenitsyn, bị Staline đày đi trại lao động khổ sai Tây Bá Lợi Á về tội phản động "*phỉ báng lãnh tụ*" và tố cáo chế độ qua cuốn "*Một ngày trong đời của Ivan Denisovich*" và cuốn "*Quần đảo ngục tù*" phơi bày bộ mặt tàn ác và bản chất dã man của cộng sản.

Ngoài ra, còn phải nói tới Lưu Hiểu Ba của Trung Quốc, Aung San Suu Kyi của Miến Điện, đã can đảm thách đố với bạo quyền để cổ vũ dân chủ và đã xứng đáng lãnh giải Nobel Hòa Bình.

Riêng Việt Nam, một số nhà trí thức cũng đáng được tôn vinh như Nguyễn Trãi, Lê Quý Đôn, Nguyễn Trường Tộ, Phan Chu Trinh trước đây hay Dương Nguyệt Ánh hôm nay.

Nguyễn Trãi là vị công thần đã viết Bình Ngô Đại Cáo, một bản cáo trạng tội ác của quân Tàu giúp Lê Lợi chiến thắng quân Minh.

Lê Quý Đôn với học vấn [uyên bác](#) đã trở thành người "[tập đại hành](#)" mọi tri thức của thời đại. Có thể nói, toàn bộ những tri thức cao nhất ở thế kỷ thứ 18 của nước ta đều được bao quát vào trong các tác phẩm của ông. Tác phẩm của ông như cái mốc lớn đánh dấu thành tựu văn hóa của cả một thời đại, với tất cả những [ưu điểm](#) cùng [nhược điểm](#) của nó. Tác phẩm của Lê Quý Đôn thống kê có tới 40 bộ, bao gồm hàng trăm quyển, nhưng một số bị thất lạc.

Nguyễn Trường Tộ đã dồn hết tâm trí vào việc thảo kế hoạch giúp nước với sự hiểu biết sâu rộng về các phương diện [chính trị](#), [kinh tế](#), [văn hóa](#), [khoa học kỹ thuật](#)... Năm 1863, ông đã đệ trình 3 bản điều trần cho Triều đình Huế là: "*Tế cấp luận*", "*Giáo môn luận*" và "*Thiên hạ phân hợp đại thế luận*". Rất tiếc, triều đình đã không chịu mở mắt để nhìn thấy ánh sáng văn minh thế giới hầu canh tân đất nước theo những bản điều trần của một nhà trí thức biết nhìn xa hiểu rộng.

Còn Phan Chu Trinh đã cùng với nhà cách mạng Phan Bội Châu chủ trương Phong Trào Đông Du cũng là để thực hiện con đường Duy Tân nhằm canh tân đất nước của ông qua 3 tôn chỉ "*Khai dân trí, chấn dân khí và hậu dân sinh*". Khai dân trí để đưa dân tộc thoát khỏi tình trạng lạc hậu chậm tiến, theo kịp nền văn minh khoa học tiến bộ của thế giới. Chấn dân khí để khôi phục khí phách ngang tàng của dân Việt, nung đúc ý chí và quyết tâm chống ngoại xâm để bảo toàn độc lập và chủ quyền. Còn hậu dân sinh là bảo vệ sự an toàn và nâng cao đời sống người dân về vật chất cũng như tinh thần.

Đó là những nhà trí thức Việt Nam đáng kính nể trước đây. Hôm nay, người Việt cũng được hãnh diện với những trí thức rất được kính phục.

Tại quốc nội, tiếng nói của một số trí thức đáng được lắng nghe, tiêu biểu như LS Nguyễn Văn Đài, LS Lê Quốc Quân, TS Nguyễn Quang A, GS Nguyễn Huệ Chi, nhà văn Trần Mạnh Hào và mới đây là cô giáo Trần Thị Lam.

Tại hải ngoại, xuất hiện một khuôn mặt trí thức Việt Nam rất đáng vinh danh. Đó là bà Dương Nguyệt Ánh. Bà Ánh đã xuất hiện như một nhà khoa học có đủ cả tài đức và lòng yêu nước thiết tha. Bà đã làm thế giới kính nể qua phát minh bom xoáy giúp Hoa Kỳ chiến thắng tại Iraq. Hết lòng phục vụ Hoa Kỳ như quê hương thứ hai, bà Ánh không bao giờ quên đất nước Việt Nam đang bị dày đọa trong vũng lầy cộng sản. Bà luôn luôn làm sáng danh chính nghĩa quốc gia, tôn vinh cờ vàng, cổ võ cho công cuộc đấu tranh giải thể chế độ cộng sản, thiết lập một thể chế thật sự tự do dân chủ. Nhất là bà luôn luôn khuyến khích giới trẻ Việt Nam giữ lấy hồn Việt và trau dồi tài năng chờ ngày về phục vụ quê hương đất nước, khi dân Việt đã giải thể được chế độ cộng sản.

Thế đó! Trí thức không phải là "*cục phân*" như cộng sản đã lên án và tẩy chay, mà trí thức là những viên gạch quý, làm đẹp xã hội, đưa dân nước đi lên, giúp phát triển những giá trị văn hóa nhân bản. Có chăng là bọn nguỵ thức, trí ngù, trí gian thì cần được dẹp bỏ để phục hồi uy tín và danh dự của đất nước và dân tộc Việt Nam./.